

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β' ΦΑΣΗ

E_3.BNλ1(ε)

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 5 Απριλίου 2015
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: Ιδεολογία και νέοι του σήμερα

Μια γενιά διαρκεί περίπου 30 χρόνια, μας είχαν πει στο σχολείο κάποτε. Μέσα σε αυτά τα 30 χρόνια δημιουργούνται καινούργιες προσωπικότητες, ιδεολογίες, ανάγκες και γενικότερα νέοι τρόποι με τους οποίους εκφράζεται ένα σύνολο από ανθρώπους για μία περίοδο, αφήνοντας έτσι το δικό του στίγμα στην κοινωνία και κατ' επέκταση στην ανθρωπότητα. Έπειτα, όταν πλέον ολοκληρωθεί ο κύκλος αυτός της κάθε γενιάς, τη θέση της παίρνει η επόμενη, η οποία εδράζεται πάνω στην προηγούμενη και χτίζει νέα **θεμέλια**, με απώτερο στόχο πάντα την **καινοτομία** και την επίτευξη της διαφορετικότητας. Στις δεκαετίες του 1970-1990, οι νέοι των εκάστοτε κοινωνιών ήταν γεμάτοι εφευρετικότητα, δημιουργικότητα και βασική τους επιδίωξη ήταν να αλλάξουν, να εξευγενίσουν τον κόσμο και να δημιουργήσουν **αυτοδύναμες** προσωπικότητες, πάνω στις οποίες θα μπορούσε να βασιστεί η νέα κοινωνία. Εν ολίγοις μπορούμε να πούμε ότι το πέτυχαν, χωρίς όμως να φροντίσουν να καταβάλουν μια ενδελεχή προσπάθεια.

Με τη σειρά της και η δικιά μας γενιά γεμάτη αυτοπεποίθηση και ενθουσιασμό, παράλληλα με την βιγινιώδη ταχύτητα με την οποία εξελίσσεται η **τεχνολογία** στη σύγχρονη εποχή, προσπαθεί να προσαρμοστεί και να καινοτομήσει μην υπολογίζοντας όμως τις συνέπειες που μπορεί να έχει στο μέλλον αυτή η προσπάθεια. Αν είναι κάτι που χαρακτηρίζει απόλυτα κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τη σύγχρονη, νεαρή σε ηλικία κοινωνία, αυτό είναι η επιζήτηση της γρήγορης «ωρίμανσης», της εύκολης πολυτελέστατης ζωής και η αδιάφορη στάση απέναντι σε αξίες και συνήθειες που οι πρόγονοί τους διαφύλαξαν με κάθε θεμιτό μέσο, όπως για παράδειγμα η θρησκεία, τα ήθη και έθιμα και οι παραδόσεις. Την ίδια στιγμή, οι νέοι δείχνουν να μην ενδιαφέρονται πολύ, τόσο για την εξέλιξη της προσωπικότητάς τους όσο και για τη μελλοντική τους αποκατάσταση. Παρά την εμφανή τους επιθυμία για ανεξαρτητοποίηση και ελεύθερη **βούληση**, εξακολουθούν να απαιτούν από την οικογένεια να τους προσφέρει τα βασικά αγαθά, δίχως να έχουν την άμεση ανάγκη να μπορέσουν οι ίδιοι κάποια στιγμή στο μέλλον να είναι σε θέση να εξασφαλίσουν τα ίδια, μόνοι τους.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β' ΦΑΣΗ

E_3.BNλ1(ε)

Φτάσαμε στο σημείο η καθημερινότητα των νέων σήμερα να **απαρτίζεται** αμιγώς από λίγες και επουσιώδεις δραστηριότητες, που κάθε άλλο παρά εποικοδομητικές είναι. Τατουάζ με σχέδια που ενδεχομένως ούτε οι ίδιοι ξέρουν τι κρύβουν από πίσω τους, ξέφρενοι τρόποι διασκέδασης, χωρίς κάποιο ουσιαστικό νόημα, κλαμπ γεμάτα από νέους που βρίσκουν την **ικανοποίηση** μέσα σε κενά μπουκάλια αλκοόλ, μύες **απαρτιζόμενοι** ως επί το πλείστον από συμπληρώματα και χάπια, με **απώτερο πάντα στόχο την επίδειξη, ακριβά ρούχα και παπούτσια, κινητά πολυτελείας** που σε καμία περίπτωση δε συνάδουν με την εικόνα που παρουσιάζει το κράτος στην κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει. Φυσικά, δεν είναι λίγοι εκείνοι που καταφεύγουν στους **πρόσκαιρους** παραδείσους που τους προσφέρουν τα ναρκωτικά.

Οι νέοι πλέον δεν μαζεύονται στις γειτονιές. Δεν διασκεδάζουν πραγματικά, όπως παλιά. Υπολείπονται καινοτόμων ιδεών, και εμφανώς προτιμούν την προχειρότητα και την εύκολη λύση. Δεν έχουν πραγματικούς φίλους. Το φιλικό τους περιβάλλον έχει μετατραπεί σε ένα διαδικτυακό κουτί, γεμίζοντάς τους με την **ψευδαίσθηση** ότι έχουν κάποια κοινωνική αναγνωρισιμότητα και μια υπόσταση ως προσωπικότητες. Ακόμα και οι διαπροσωπικές σχέσεις, που **συνάπτονται** μεταξύ των ιδίων, έχουν καταλήξει σε μία **ιδιαζόντως ειδική κατάσταση**, θέτοντας ανέλπιστα σε άμεσο κίνδυνο αξίες, όπως η αγάπη, η εμπιστοσύνη, ο σεβασμός, η αλληλεγγύη, ακόμα και το μίσος.

*Ελαφρά διασκευασμένο του Κώστα Φεργαδάκη,
το κουτί της Πανδώρας online, 04-09-2013*

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: Δυστυχισμένη και βίαιη η γενιά του Facebook

Οι ανήλικοι έχουν... διαγράφει από τη μνήμη τους τις έννοιες της αγάπης και της ηθικής ευθύνης και ζουν μέσω της εικονικής πραγματικότητας. Ο κίνδυνος της αυτοαπομόνωσης και κοινωνικής αποξένωσης απειλεί τους ανήλικους που ασχολούνται συστηματικά με το Ίντερνέτ.

Σε αναζήτηση μιας αποτελεσματικής αντιμετώπισης ενός φαινομένου που απειλεί να διαταράξει την κοινωνικότητα και κατ' επέκταση τον ψυχισμό της νέας γενιάς των ανήλικων χρηστών του Ίντερνέτ και κυρίως αυτών που «ζουν» μέσω των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, όπως το γνωστό Facebook, έχουν αποδυθεί τον τελευταίο καιρό Βρετανοί ειδικοί.

Αφορμή αποτέλεσαν τα ανησυχητικά στοιχεία που προέκυψαν από έρευνα για το πόσο μπορεί αυτή η ενασχόληση των ανήλικων χρηστών να επηρεάσει αρνητικά τον συναισθηματικό τους κόσμο. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην αναγκαιότητα διδασκαλίας «μαθημάτων» αγάπης στα παιδιά, τα οποία χρησιμοποιούν συστηματικά ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, **καθώς ένα σημαντικό ποσοστό τους φαίνεται να έχει...** διαγράψει από τη μνήμη του τις έννοιες της αγάπης, της ηθικής ευθύνης και του

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β' ΦΑΣΗ

E_3.BNλ1(ε)

καθήκοντος στους μαθητικούς και εν γένει κοινωνικούς κόλπους. Η έρευνα «κατηγορεί» ως αποκλειστικά υπεύθυνη τη νέα κουλτούρα που έχει καλλιεργηθεί στη βρετανική κοινωνία, δηλαδή τον ατομικισμό, την απληστία και τον άκρατο εγωισμό.

[...] Τα παιδιά είναι «χαμένα στο Ιντερνέτ» αντικοινωνικά με φίλους... διαδικτυακούς. Και αυτό συμβαίνει, γιατί η συστηματική και πολύωρη ενασχόληση των ανηλίκων με το Ιντερνέτ και εν προκειμένω με τις συγκεκριμένες ιστοσελίδες, έχει αρνητική επίδραση, μεταξύ άλλων και στην κοινωνικότητά τους. Ο κίνδυνος της αυτοαπομόνωσης και κοινωνικής αποξένωσης είναι κάτι περισσότερο από ορατός, απειλώντας να διαταράξει ακόμη και την ψυχική τους ισορροπία, όσο εξακολουθούν να θεωρούν ως γνήσιους τους διαδικτυακούς φίλους. Η αίσθηση της διαδικτυακής φιλίας δεν είναι δυνατόν να συγκριθεί με αυτήν που προκαλεί η άμεση επικοινωνία και επαφή με έναν συμμαθητή, έναν φίλο της γειτονιάς, έναν «συμπαίκτη» στον αθλητικό σύλλογο.

Χαρακτηριστικό είναι ότι μόλις το 43% των παιδιών θεωρούν τους συνομήλικούς τους «καλοσυνάτους», το χαμηλότερο ποσοστό μεταξύ 29 κρατών, σύμφωνα με έκθεση των Ηνωμένων Εθνών. Εν αντιθέσει στην Ελβετία, το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει το 91%... Το 44% των παιδιών στη Βρετανία που χρησιμοποιεί το Ιντερνέτ, παραδέχεται ότι απέκτησε διαδικτυακούς φίλους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη Γαλλία δεν υπερβαίνει το 32%. Η λύση, σύμφωνα με τους επιστημονικούς συντάκτες της έκθεσης, βρίσκεται στην παροχή έμφασης στα αισθήματα της αγάπης και του αμοιβαίου σεβασμού στον χώρο της εκπαίδευσης, της κοινωνικής, πολιτικής και της προσωπικής ζωής.

*Ελαφρά διασκευασμένο άρθρο του Ανδρέα Κατσούλη,
Έθνος on line, 07-02-2009*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποιες διαφορές επισημαίνει ο συγγραφέας του 1^{ου} κειμένου ανάμεσα στους νέους της σημερινής γενιάς και αυτούς των δεκαετιών του 1970-1990; Να αναφερθείτε σε ορισμένες από αυτές σε μια παράγραφο. (90-110 λέξεις)

Μονάδες 15

A2. α) Να εντοπίσετε τα **δομικά στοιχεία** της 3^{ης} παραγράφου του 1^{ου} κειμένου. («**Φτάσαμε στο σημείο ... της πραγματικότητας του σήμερα**».)

Μονάδες 3

β) Να χαρακτηρίσετε ως **παραγωγική ή επαγωγική τη συλλογιστική πορεία** που ακολουθεί ο συγγραφέας του 1^{ου} κειμένου στην 3^η παράγραφο (Μονάδες 2) καταγράφοντας την αποδεικτική διαδικασία (Μονάδες 2).

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Β' ΦΑΣΗ

E_3.BNλ1(ε)

γ) Να σχολιάσετε τη **σημασία** των παρακάτω διαρθρωτικών λέξεων: *όμως, αν, καθώς.*

Μονάδες 3

B1. α) Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: *θεμέλια, βούληση, απαρτίζεται, πρόσκαιρο, συνάπτονται.*

Μονάδες 5

β) *καινοτομία, αυτοδύναμες, τεχνολογία, ικανοποίηση, ψευδαίσθηση:* να χωρίσετε τις παραπάνω λέξεις στα **συνθετικά** τους και στη συνέχεια να σχηματίσετε από το β' συνθετικό καθεμιάς μια **νέα απλή ή σύνθετη λέξη.**

Μονάδες 5

B2. α) Να εντοπίσετε τέσσερις (4) λέξεις ή φράσεις και από τα δύο κείμενα που σας δίνονται στις οποίες γίνεται **συνυποδηλωτική / μεταφορική** χρήση της γλώσσας.

Μονάδες 4

β) Στα παρακάτω αποσπάσματα του 2^{ου} κειμένου να δηλώσετε ποια είναι η χρήση των **εισαγωγικών** και των **αποσιωπητικών**:

- *Η έρευνα «κατηγορεί» ως αποκλειστικά υπεύθυνη τη νέα κουλτούρα*
- *ένα σημαντικό ποσοστό τους φαίνεται να έχει... διαγράψει από τη μνήμη του τις έννοιες της αγάπης*
- *Τα παιδιά είναι «χαμένα στο Ιντερνέτ»*
- *αντικοινωνικά με φίλους... διαδικτυακούς*

Μονάδες 4

γ) «*Η έρευνα “κατηγορεί” ως αποκλειστικά υπεύθυνη τη νέα κουλτούρα:* να αναγνωρίσετε το **είδος της σύνταξης** (1 μονάδα) στην παραπάνω φράση, να τη **μεταφέρετε στην αντίθετη σύνταξη** (5 μονάδες) και να **δικαιολογήσετε τη χρήση** της δεύτερης (1 μονάδα).

Μονάδες 7

Γ. Παραγωγή Λόγου

Το σχολείο σας διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα «**Οι σύγχρονοι νέοι και ο προσανατολισμός τους**». Στο πλαίσιο αυτής της εκδήλωσης, ως πρόεδρος του δεκαπενταμελούς συμβουλίου, αναλαμβάνεις με ομιλία σου να παρουσιάσεις τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονοι νέοι και να προσδιορίσεις τους παράγοντες που μπορούν να τους βοηθήσουν, ώστε να αποκτήσουν αισιόδοξη θέαση της ζωής. (350-400 λέξεις).

Μονάδες 50